

Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de **Catalunya**

www.aqu.cat

L'avaluació externa internacional d'AQU Catalunya 2012

Barcelona, octubre 2011

Generalitat
de Catalunya

Sumari

- 1. Per què s'avaluen les agències de qualitat?**
- 2. Què s'avalua?**
 - Els estàndards i directrius per a l'assegurament de la qualitat en l'EEES
- 3. En què consisteix l'avaluació?**
 - Tipologia
 - Entitat coordinadora
 - Composició, selecció i nomenament del comitè extern d'avaluació
 - Avaluació interna: informe d'autoavaluació
 - Visita del comitè extern d'avaluació: informe d'avaluació externa
- 4. L'avaluació externa internacional d'AQU Catalunya**
 - L'avaluació 2007
 - L'avaluació 2012

Per què s'avaluen les agències de qualitat? (1/3)

En el Comunicat de Berlín (2003), els i les ministres responsables de l'educació superior a Europa van instar a diferents organitzacions europees que acordessin i desenvolupessin estàndards, procediments i directrius per avaluar externament, i així assegurar la qualitat, de les institucions d'educació superior, de les agències i organismes d'acreditació.

En el comunicat de Bergen (2005), els i les ministres van adoptar els **Estàndards i directrius per a l'assegurament de la qualitat en l'espai europeu d'educació superior (ESG)**, que donaven resposta a l'encàrrec formulat dos anys abans.

Les agències d'assegurament de la qualitat que vulguin el reconeixement de les seves activitats en l'àmbit internacional han de demostrar que treballen d'acord amb els ESG.

Per què s'avaluen les agències de qualitat? (2/3)

Per ser membre de la xarxa europea d'agències de la qualitat (ENQA) i estar inscrites al registre europeu d'agències de la qualitat (EQAR), les agències europees han de superar una avaluació externa internacional cada cinc anys.

Si una agència supera una avaluació externa i esdevé membre de ple dret d'ENQA, això és una evidència per a la seva inclusió a l'EQAR.

En el sistema universitari català, d'acord amb els articles 24 i 25 del RD 861/2010, AQU Catalunya ha de ser membre de l'ENQA i estar inscrita a l'EQAR per continuar desenvolupant els processos de verificació de les titulacions universitàries oficials.

Per què s'avaluen les agències de qualitat? (3/3)

Una avaluació externa internacional ajuda a:

- **Reconèixer les agències** que operen d'acord amb uns estàndards europeus
- **Conèixer quin és el compliment dels ESG per part de les agències** que se sotmeten a avaluació
- **Implantar un instrument útil de millora contínua a les agències**, ja que facilita la realització d'un procés d'anàlisi dels punts forts i febles de la institució, i formular propostes de millora
- **Millorar la seva credibilitat** respecte l'entorn on actuen
- **Augmentar la confiança** entre institucions educatives i agències
- **Contribuir a fer possible el reconeixement mutu entre agències**
- **Desenvolupar atribucions** que seria impossible dur a terme sense haver superat aquesta avaluació

Què s'avalua? (1/5)

L'avaluació externa internacional analitza el compliment dels estàndards i directrius per a l'assegurament de la qualitat per part de l'Agència que se sotmet a avaluació.

I... què diuen els estàndards europeus?

Els estàndards europeus s'estructuren en tres apartats. Les agències s'avaluen en el compliment dels dos darrers:

- I. Estàndards i directrius europeus per a l'assegurament intern de la qualitat en les institucions d'educació superior (**els sistemes interns de qualitat de les universitats**)
- II. Estàndards i directrius europeus per a l'assegurament extern de la qualitat en l'educació superior (**l'avaluació externa de les universitats**)
- III. Estàndards i directrius europeus per a les agències externes d'assegurament de la qualitat (**l'avaluació externa internacional de les agències**)

Què s'avalua? (2/5)

Apartat II:

- **Estàndard 1: Aprofitament dels procediments d'assegurament intern de la qualitat**
 - Els procediments d'assegurament extern de la qualitat han de tenir en compte l'eficàcia dels processos d'assegurament intern de la qualitat descrits en l'apartat I dels Estàndards i Directrius Europeus.

- **Estàndard 2: Desenvolupament de processos d'assegurament extern de la qualitat**
 - Tots els estaments responsables (incloent-hi les institucions d'educació superior) han de definir els objectius i les finalitats dels processos d'assegurament de la qualitat abans de desenvolupar-los. Aquests objectius s'han de publicar, juntament amb una descripció dels procediments que s'utilitzaran.

- **Estàndard 3: Criteris per prendre decisions**
 - Qualsevol decisió formal que es prengui com a resultat d'una activitat d'assegurament extern de la qualitat s'haurà de basar en criteris explícits, publicats i aplicats amb coherència.

- **Estàndard 4: Adequació dels processos als objectius**
 - Tots els processos d'assegurament extern de la qualitat s'han de dissenyar específicament per garantir que compleixen les finalitats i els objectius prèviament establerts.

Què s'avalua? (3/5)

Apartat II:

▪ **Estàndard 5: Elaboració d'informes**

- Els informes s'han de publicar i redactar en un estil clar i accessible. El lector ha de poder-hi trobar fàcilment qualsevol decisió, suggeriment o recomanació.

▪ **Estàndard 6: Seguiment**

- Els processos d'assegurament de la qualitat que continguin recomanacions d'actuació o requereixin la creació d'un pla d'acció han de disposar d'un pla de seguiment preestablert, que serà implementat conseqüentment.

▪ **Estàndard 7: Avaluacions periòdiques**

- L'assegurament extern de la qualitat d'institucions i/o programes s'ha de dur a terme cíclicament. La llargada del cicle i els procediments d'avaluació s'han de definir amb claredat i han d'estar publicats prèviament.

▪ **Estàndard 8: Anàlisis de tot el sistema**

- Periòdicament, les agències d'assegurament de la qualitat han d'elaborar informes breus en què es descriguin i s'analitzin els resultats de les seves avaluacions, revisions, valoracions, etc.

Què s'avalua? (4/5)

Apartat III:

- **Estàndard 1: Aprofitament dels procediments d'assegurament extern de la qualitat**
 - L'assegurament extern de la qualitat de les agències ha de tenir en compte la presència i l'eficàcia dels processos d'assegurament extern de la qualitat descrits en l'apartat 2 dels Estàndards i Directrius Europeus.
- **Estàndard 2: Estatus oficial**
 - Les agències han d'estar formalment reconegudes per les autoritats públiques competents de l'Espai europeu d'educació superior com a organismes amb responsabilitats en l'assegurament extern de la qualitat i han de tenir un estatut jurídic establert. Han de complir tots els requeriments de la jurisdicció en què operen.
- **Estàndard 3: Activitats**
 - Les agències han de dur a terme activitats relacionades amb l'assegurament extern de la qualitat (en l'àmbit institucional o de programes) de manera regular.
- **Estàndard 4: Recursos**
 - Les agències han de disposar de recursos humans i econòmics adequats i proporcionals, per tal de poder organitzar i gestionar les tasques d'assegurament extern de la qualitat d'una manera eficaç i efectiva, amb una dotació adequada al desenvolupament dels seus processos i procediments.

Què s'avalua? (5/5)

Apartat III:

▪ **Estàndard 5: Declaració de missió**

- Les agències han de tenir unes finalitats i uns objectius clars i explícits en relació amb la seva tasca, que caldrà incloure en un document públicament disponible.

▪ **Estàndard 6: Independència**

- Les agències han de ser independents, en la mesura que són responsables de les seves activitats i que les altres parts implicades, com ara institucions acadèmiques, ministeris o altres, no poden influir en les conclusions i recomanacions dels seus informes.

▪ **Estàndard 7: Criteris i processos d'assegurament extern de la qualitat utilitzats per les agències**

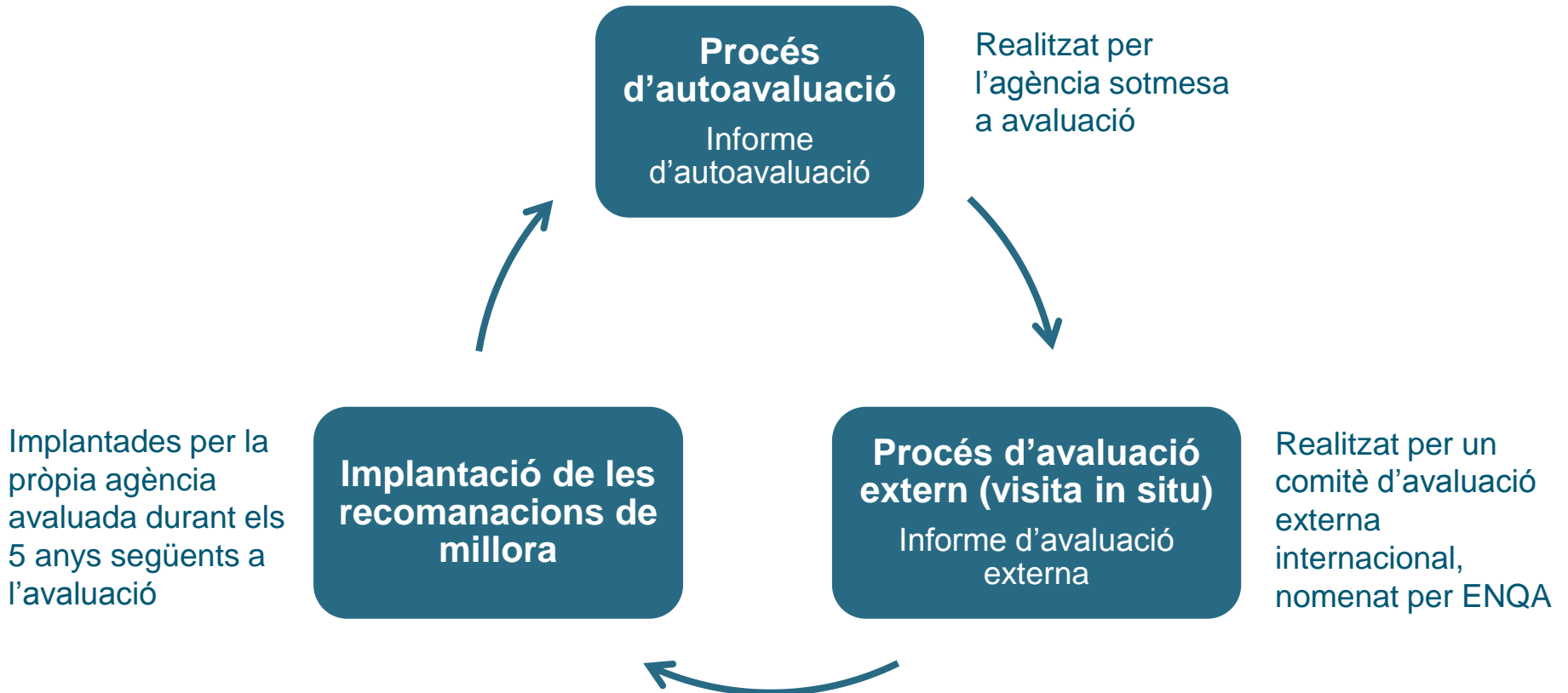
- Els processos, criteris i procediments que utilitzin les agències han d'estar definits prèviament i estar públicament disponibles.

▪ **Estàndard 8: Procediments de rendició de comptes**

- Les agències han de disposar de re procediments de rendició de comptes.

En què consisteix l'avaluació?

Cada 5 anys les agències han de superar un procés que avalua el compliment que fan dels estàndards europeus. El procés consisteix en:

En què consisteix l'avaluació? Tipologia

Existeixen dos tipus d'avaluació externa:

TIPUS A: les que tenen com a únic objectiu la superació de l'avaluació periòdica com a requisit per ser membre de ple dret d'ENQA.

TIPUS B: les que a més a més de tenir l'objectiu de superar l'avaluació periòdica com a requisit per ser membre de ple dret d'ENQA, sotmet a avaluació altres activitats de les quals es vulgui tenir una opinió externa internacional.

AQU Catalunya ha sol·licitat una avaluació de tipus B, per incloure en el procés l'activitat d'avaluació del professorat universitari, igual que es va fer en l'avaluació externa de l'any 2007.

En què consisteix l'avaluació? Entitat coordinadora

Les agències que se sotmeten a avaluació han d'escollir l'entitat que coordinarà la seva avaluació externa, que pot ser un organisme independent que tingui aquestes funcions a nivell nacional o bé a nivell internacional per la pròpia ENQA o agència d'assegurament de la qualitat a nivell internacional.

L'agència coordinadora és l'encarregada de seleccionar i nomenar el comitè extern d'avaluació que avaluarà l'agència avaluada.

ENQA coordinarà l'avaluació externa internacional d'AQU Catalunya igual que ho va fer en el procés d'avaluació de l'any 2007.

En què consisteix l'avaluació? El comitè extern

Els experts que formaran part del comitè han de ser independents, justificar que no tenen cap conflicte d'interessos amb l'agència que han d'avaluar, i han de tenir un nivell de coneixement de les activitats de les agències i experiència suficient en avaluacions externes per participar-hi.

El comitè estarà format per 5 o 6 membres:

- 1 o 2 experts en assegurement de la qualitat
- Representants de les institucions d'educació superior
- Representat de l'estudiant
- Stakeholder (com ocupadors)

En què consisteix l'avaluació? L'informe d'autoavaluació

- L'Agència elaborarà un informe d'autoavaluació en el qual s'explicarà a través d'evidències com es compleixen cadascun dels estàndards que conformen els ESG.
- Aquest informe serà revisat per les persones que treballen o han treballat per l'Agència, i també pels principals responsables de l'Administració i les universitats catalanes.
- L'objectiu d'aquesta avaluació és fer un exercici constructiu en el qual, a banda de justificar el compliment dels estàndards, també s'identifiquin els punts forts i febles respecte els estàndards i es facin recomanacions per tal de millorar el funcionament d'AQU Catalunya.
- L'informe d'autoavaluació serà revisat i aprovat pel Consell de Direcció de l'Agència.

En què consisteix l'avaluació? L'avaluació externa

- El comitè extern d'avaluació revisa l'autoinforme.
- Posteriorment durà a terme una visita a l'Agència durant dos o tres dies, en la qual s'entrevistarà amb representants dels diferents col·lectius que integren o han rebut els servies de l'Agència (membres dels òrgans de govern i d'avaluació, representants de l'Administració i de les universitats, personal d'AQU Catalunya, avaluadors, avaluats, representants de les diferents institucions, etc.) amb qui contrastarà els continguts de l'informe, així com les evidències.
- D'aquest procés, el comitè elaborarà un informe d'avaluació externa en el qual dictaminarà el grau de compliment de cadascun dels estàndards.
- L'Agència sotmesa a avaluació té un temps per recórrer o aclarir els aspectes de l'informe extern que consideri oportuns. Un cop recorregut, el Comitè emet un informe final que es trasllada al Consell de Direcció d'ENQA i a l'EQAR perquè dictaminin si l'Agència pot continuar esdevenint membre de ple dret d'ENQA i mantenir la seva inscripció a l'EQAR.

En què consisteix l'avaluació? L'avaluació externa

El grau de compliment dels estàndards pot ser el següent:

- **completament assolit** (quan s'acompleix l'estàndard de manera efectiva),
- **substancialment assolit** (quan s'acompleix en gran mesura),
- **parcialment assolit** (quan alguns aspectes s'acompleixen i d'altres no o quan, si bé la interpretació de l'estàndard és correcta, però no s'està implantant de manera efectiva),
- **no assolit** (quan l'agència no compleix l'estàndard).

Per superar l'avaluació cal que els estàndards estiguin entre els dos primers.

L'avaluació 2007

- AQU va ser una de les primeres agències europees a ser avaluada per ENQA.
- Solament es van avaluar els estàndards de l'apartat III, corresponents a la qualitat de les agències.
- Resultats:
 - Fully compliant: 2 (official status i accountability procedures)
 - Substantially compliant: 6

L'avaluació 2007: principals recomanacions

Independència:

- Simplificar el Consell de Direcció d'AQU Catalunya i augmentar-ne la tipologia de membres, amb estudiantat, representants de la societat civil, etc.
- Integrar el nomenament dels presidents/es de les comissions d'avaluació d'AQU Catalunya dins de l'estructura de l'Agència.

Avaluacions externes:

- Dur a terme un sistema de garantia externa de la qualitat de les titulacions més integrat, coherent i periòdic. Tendir cap a l'avaluació institucional allà on es pugui.

Pla estratègic d'AQU Catalunya:

- Necessitat de disposar d'un Pla estratègic, consensuat amb el govern i les universitats, per orientar les accions de l'Agència a mig termini.

Sistema formal de reclamacions:

- Crear una comissió de reclamacions, en el cas de l'avaluació de la qualitat i institucional.

L'avaluació 2012: Fases

1. Elaboració de l'informe d'autoavaluació:

- Desembre 2011: presentació 1r esborrany al Consell de Direcció
- Març 2012: aprovació Informe d'Autoavaluació pel Consell de Direcció
 - El personal d'AQU Catalunya, els membres de les seves comissions i els grups d'interès de la comunitat universitària (vicerectors, unitats tècniques de qualitat, administració catalana, etc.) seran els col·lectius que participaran en la revisió de l'informe.

2. Visita externa i informe d'avaluació externa

- Abril-juliol 2012: es coordinaran totes les accions per organitzar la visita externa internacional a AQU Catalunya, que comptarà amb entrevistes amb els diferents col·lectius de les universitats catalanes, Administració i de l'Agència.

3. Renovació a ENQA i EQAR

- Juliol-octubre 2012: presentació de la documentació a ENQA i EQAR per a la renovació de l'Agència en ambdues institucions.

L'avaluació 2012: L'informe

1. **Elaboració de l'esborrany** (juliol-setembre 2011)
2. **Revisió pels membres de coordinació** (setembre 2011)
3. **Elaboració del segon esborrany** (actualment en fase d'elaboració)
4. **Segona revisió pel personal i direcció d'AQU** (finals d'octubre)
5. **Vistiplau de l'informe pel Consell de Direcció** (novembre 2011)
6. **Revisió per agents implicats** (vicerectors, comissions d'avaluació, etc.) (novembre 2011-gener 2012)
7. **Elaboració proposta d'informe d'autoavaluació** (febrer 2012)
8. **Aprovació pel Consell de Direcció i traducció** (març 2012)
9. **Preparació de la visita** (formació al personal i als grups d'interès implicats (abril-maig 2012)

L'avaluació 2012: L'informe

APARTATS 2 i 3:

- a) L'explicació de l'estàndard i de la directriu.
- b) Les recomanacions de l'ENQA o EQAR
- c) El compliment per part d'AQU Catalunya
- d) Les evidències:
 - Sempre que sigui possible les evidències han de fer referència al web d'AQU Catalunya. Enllaç al web.
 - Si no és possible al web en anglès, s'ha d'analitzar si la referència és un dossier especial que s'adjuntarà amb l'informe i que quedarà referenciat en l'apartat corresponent dels annexos.
 - Si no és possible documentar-ho, s'haurà d'explicar que la informació solament es pot consultar a AQU Catalunya

Presentació	3
Sumari	4
0. El sistema universitari català	6
0.1 El sistema universitari català	6
0.2 L'articulació del sistema universitari català amb el sistema universitari espanyol	8
0.3 L'especificitat del sistema universitari català: l'avaluació del professorat universitari	8
1. AQU Catalunya	9
1.1 AQU Catalunya	9
1.2 Activitats 1996-2011	10
1.3 Estructura i organització d'AQU Catalunya	16
2. Compliance with the European Standards and Guidelines for the External Quality Assurance of Higher Education	17
2.1 Use of internal quality assurance procedures	17
2.2 Development of external quality assurance processes	19
2.3 Criteria for decisions	21
2.4 Processes fit for purpose	22
2.5 Reporting	23
2.6 Follow-up procedures	24
2.7 Periodic reviews	26
2.8 System-wide analyses	27
3. Compliance with the European Standards and Guidelines for External Quality Assurance Agencies	30
3.1 Use of external quality assurance procedures for higher education	30
3.2 Official status	32
3.3 Activities	33
3.4 Resources	35
3.5 Mission statement	37
3.6 Independence	38
3.7 External quality assurance criteria and processes used by the agencies	40
3.8 Accountability procedures	41
4. Views of external/key stakeholders	44
5. Annexos	45
5.1. AQU Catalunya:	45
5.2. Compliance with the European Standards and Guidelines for the External Quality Assurance of Higher Education:	45
5.3. Compliance with the European Standards and Guidelines for External Quality Assurance Agencies:	45